

Riksrevisjonen

Vår saksbehandler

Lars Skage Engebretsen 22241287

Vår dato

19.11.2020

Deres dato

Vår referanse

2020/00995-4

Deres referanse

FINANSDEPARTEMENTET

Postboks 8008 DEP

0030 OSLO

Høringssvar til høringsnotat om forskrift til statistikklov

Vi viser til høringsbrev med vedlegg fra Finansdepartementet av 8. oktober 2020, hvor høringsinstansene bes om sitt syn på forslag til forskrift om Statistisk sentralbyrås tilgjengeliggjøring av opplysninger for bruk til statistiske resultater og analyser, herunder forskning.

Generelle kommentarer til forskrift til statistikklov

Iht. forslag til forskrift kan Riksrevisjonen etter søknad til Statistisk sentralbyrå gis tilgang til identifiserende opplysninger for statistiske resultater og analyser. Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet kan imidlertid i en to-instansbehandling avslå Riksrevisjonens søknad om tilgang til opplysninger basert på en skjønnsmessig vurdering.

Riksrevisjonen ser, på prinsipielt grunnlag, at en slik betinget rett til tilgang til opplysninger kan være uheldig gitt Riksrevisjonens rolle som Stortingets uavhengige revisjons- og kontrollorgan jf. §§ 1 og 2 i riksrevisjonsloven. Riksrevisjonen ser en risiko for at Finansdepartementet med en slik betingelse vil kunne avslå en søknad om opplysninger for å vanskeliggjøre eller begrense revisjonens innsyn i en sak hvor Finansdepartementet selv er underlagt revisjon og kontroll.

Særlige kommentarer til forslag til forskrift

§ 1. Hvem som kan gis tilgang til opplysninger for statistiske resultater og analyser

Riksrevisjonen har en særskilt oppgave med å føre kontroll med den offentlige forvaltningen på vegne av Stortinget i tråd med Grunnloven og Riksrevisjonens lov og instruks.

Riksrevisjonen konstaterer at den i forslag til forskrift kan gis tilgang til opplysninger etter statistikklovens § 14 for utarbeiding av statistiske resultater og analyser. Riksrevisjonen mener det er uheldig at ikke ordlyden *skal gis tilgang til* er benyttet for Riksrevisjonen, siden ordlyden slik den nå står vil gi Finansdepartementet mulighet til å avslå Riksrevisjonens tilgang til opplysninger den finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene, noe som kan være med å svekke Stortingets kontrollfunksjon og redusere kvaliteten på Riksrevisjonens rapporter til Stortinget.

Postadresse

Postboks 6835 St Olavs
plass
0130 Oslo

Kontoradresse

Storgata 16

Telefon

22 24 10 00

E-post

postmottak@riksrevisjonen.no

Nettside

www.riksrevisjonen.no

Bankkonto

7694 05 06774

Org.nr.

974760843

§ 2. Begrensninger i hvilke opplysninger det kan gis tilgang til og tidspunkt for tilgang

Det er flere begrensninger i hvilke opplysninger det kan gis tilgang til jf. § 2 i forslag til forskrift. Slik vi leser høringsnotatet til forskrift vil Riksrevisjonen bli omfattet av samtlige begrensninger, også de som framgår av statistikklovens § 14.

Det vil i så fall si at Riksrevisjonen iht. § 2 i forslag til forskrift ikke kan gis tilgang til opplysninger som ikke omfattes av statistikkgrunnlaget for offisiell statistikk som definert av nasjonalt statistikkprogram eller opplysninger Statistisk sentralbyrå utelukkende har samlet inn for utviklings- og kvalitetsformål. Riksrevisjonen kan heller ikke gis tilgang til opplysninger fra Statistisk sentralbyrå fra registre som har hjemmel i helseregisterloven.

Iht. § 14 i statistikkloven kan Riksrevisjonen få tilgang til opplysninger *når det ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser*. Opplysningene Riksrevisjonen kan få tilgang til skal ikke inneholde identifikasjon i større grad enn det som er nødvendig for det aktuelle formålet. Opplysningene skal som hovedregel ikke inneholde direkte person- eller foretaksidentifiserende kjennetegn, men Statistisk sentralbyrå kan i særskilte tilfeller gjøre tilgjengelig direkte identifiserbare opplysninger for sammenstilling og annen behandling dersom det ikke er betenkelig av hensyn til den opplysningen gjelder. Paragrafen sier videre at Finansdepartementet kan gi forskrift om tilgang til opplysninger, som kan omfatte hvilke opplysninger det kan gis tilgang til, hvem som kan få tilgang og adgangen til å ta betaling for slik tilgang.

Samtidig gir riksrevisjonslovens § 12 Riksrevisjonen rett til å kreve *enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser den finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene*. I tillegg og i henhold til riksrevisjonslovens § 17 kan Riksrevisjonen innhente og behandle alle typer personopplysninger. Riksrevisjonens behandling av personopplysninger i revisjon- og kontrollarbeidet er også unntatt fra artiklene 15, 16, 17, 18, 19 i personvernforordningen.

Som antydnet i høringsnotatet og nærmere beskrevet i tilhørende forarbeider (Prop. 72 LS (2018-2019) og NOU 2018:7) kan Riksrevisjonen gis tilgang til opplysninger i medhold av statistikkloven § 14 etter søknad til Statistisk sentralbyrå. Ved avslag på søknad om tilgang til opplysninger kan avgjørelsen påklages til Finansdepartementet i tråd med forvaltningslovens bestemmelser. Vi registrerer at det legges opp til bruk av skjønn ved avgjørelse om hvem som skal få tilgang til hvilke opplysninger fra Statistisk sentralbyrå. Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå utarbeider nå retningslinjer for dette skjønnet som vil stille nærmere vilkår for tilgang til opplysninger, herunder krav til søknad.

I lys av riksrevisjonslovens §§ 1 og 2 vil det være både prinsipielt og konstitusjonelt problematisk om Riksrevisjonen, som Stortingets uavhengige revisjon- og kontrollorgan, underlegges Finansdepartementets myndighet for tilganger til opplysninger.

En søknadsprosess som nevnt ovenfor kan føre til tilfeller der Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet i en to-instansbehandling gir Riksrevisjonen avslag på en søknad om tilgang til opplysninger revisjonen finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene. Riksrevisjonen ser en risiko for at Finansdepartementet med en slik betingelse i ytterste konsekvens vil kunne avslå en søknad om opplysninger for å vanskeliggjøre eller begrense revisjonens innsyn i en sak hvor Finansdepartementet selv er underlagt revisjon og kontroll. I slike tilfeller vil Riksrevisjonen riktignok kunne rapportere til Stortinget om at kontrollhandlinger ikke er mulige å gjennomføre på grunn av avslag på tilgang til nødvendige opplysninger. Dette er imidlertid ikke en akseptabel situasjon i lys av Riksrevisjonens særskilte rolle som Stortingets uavhengige kontrollorgan.

For Riksrevisjonen er det viktig å understreke at Riksrevisjonens rapporter til Stortinget ikke må bli forsinket eller vanskeliggjort som følge av en søknadsprosess om tilgang til opplysninger fra Statistisk sentralbyrå eller en eventuell klagebehandling i Finansdepartementet.

§ 3. Betaling for tilgang til opplysninger

Riksrevisjonen mener som nevnt ovenfor at det er unødvendig at Statistisk sentralbyrå skal foreta skjønnsmessige vurderinger av Riksrevisjonens tilgang til opplysninger den finner nødvendig for å gjennomføre sine oppgaver på vegne av Stortinget, så lenge Riksrevisjonen i medhold av riksrevisjonslovens § 12 kan innhente alle opplysninger den har behov for.

Vi kan likevel se at henvendelser fra Riksrevisjonen om tilgang til identifiserende opplysninger for statistiske resultater og analyser kan medføre arbeid for Statistisk sentralbyrå i forbindelse med sammenstilling og annen behandling. Riksrevisjonen vil derfor gå med på å betale for dette arbeidet på lik linje med andre som får tilgang til opplysninger fra Statistisk sentralbyrå.

§ 4. Tvangsmulkt

Riksrevisjonen har ingen kommentarer til denne paragrafen.

Etter fullmakt

Per-Kristian Foss
riksrevisor

Jens Arild Gunvaldsen
revisjonsråd

Brevet er godkjent og ekspedert digitalt.

Liste over kopimottakere:

STATISTISK SENTRALBYRÅ
STORTINGETS PRESIDENTSKAP